

Cuprins

Listă de abrevieri	XV
Prefață.....	XVII

Introduction to Environmental Criminal Law. Summary	XIX
--	------------

Introducere	1
1. Considerații generale în legătură cu intervenția penală în protecția mediului.....	1
2. Semnificațiile principiului precauției în materia penală	4

Capitolul I. Valori majore protejate: dreptul fundamental la mediu sănătos și echilibrat ecologic și mediul „bun public”	8
---	----------

1. Mediul, un concept complex?	9
2. Recunoașterea și garantarea constituțional-legislativă a dreptului fundamental la mediu în România	14
2.1. Emergența legislativă	14
2.2. O nouă viziune asupra drepturilor omului: rolul Convenției (europene) pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	18
2.3. Contribuția reglementărilor internaționale	19
2.4. Consacrarea dreptului la un mediu sănătos în Constituția revizuită	24
2.5. Dreptul de proprietate și dreptul la mediu	35
2.6. Implicațiile recunoașterii și garantării constituționale a dreptului la mediu sănătos și echilibrat ecologic	41
2.7. Justițiabilitatea dreptului fundamental la mediu sănătos și echilibrat ecologic	43

Capitolul II. Dimensiuni, particularități și trăsături ale dreptului penal al mediului	53
---	-----------

Considerații introductive	53
1. Evoluția reglementărilor în materie	55
2. Necesitatea (obligația) afirmării unui drept penal al mediului	57
3. Contribuția directivei nr. 2008/99/CE la impunerea și dezvoltarea dreptului penal al mediului.....	58
4. Sediul materiei	59
5. Particularități ale penalului în domeniul protecției mediului	60

6. De la dependența administrativă absolută, la autonomia specifică	64
7. Sancționarea penală a nerespectării unor obligații administrative. Dependența de dreptul administrativ	65
8. Cazul generării unui pericol concret.....	67
9. Un delict de mediu autonom	68
10. Considerații de drept comparat privind incriminările de mediu.....	70
11. Crima internațională de mediu	73
12. Dreptul penal al mediului și fenomenul mondializării.....	73
13. Elemente pentru o definiție. Concluzii.....	75
14. Dreptul penal forestier (silvic)	78
15. Dreptul penal al urbanismului	82

Capitolul III. Corelarea răspunderii penale cu celelalte forme de răspundere pentru prejudiciile aduse mediului	84
Introducere	84
1. Noțiunea de daună ecologică	85
2. Dimensiuni specifice ale prejudiciului adus mediului	90
3. Regimul general al răspunderii de mediu (reglementat de art. 95 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005).....	91
4. Răspunderea de mediu privind prevenirea și repararea daunelor aduse mediului.....	93
4.1. Prejudicii vizate	96
4.2. Regimul răspunderii de mediu.....	97
4.3. Dreptul la acțiune	98
4.4. Repararea prejudiciilor aduse mediului	99
4.5. Natura juridică a răspunderii de mediu	101
4.6. Particularități ale răspunderii de mediu	103
4.7. Regimul general al răspunderii de mediu și regimul special instituit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 68/2007	103
5. Răspunderea (repararea) civilă a daunei ecologice	105
5.1. Răspunderea bazată pe vinovăție	106
5.2. Răspunderea independentă de culpă, din fapta lucrurilor ...	107
5.3. Răspunderea pentru tulburările de vecinătate.....	107
5.4. Răspunderea civilă derivată din săvârșirea unei contravenții de mediu.....	108
5.5. Răspunderea civilă rezultată din comiterea unei infracțiuni	108
6. Răspunderea obiectivă de origine legislativă.....	109
7. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte.....	109

8. Concluzii	110
9. Corelația între Directiva 2004/35/CE privind răspunderea de mediu și Directiva 2008/99/CE privind apărarea mediului prin intermediul dreptului penal	112
Capitolul IV. Dreptul internațional penal al mediului	114
<i>I. Convenția Consiliului Europei din 4 noiembrie 1998 privind protecția mediului prin dreptul penal</i>	<i>117</i>
<i>II. Infracțiuni privind poluarea mediului.....</i>	<i>118</i>
1. Infracțiuni privind poluarea produsă de către nave.....	119
1.1. Cazul ERIKA.....	123
<i>III. Represiunea penală a comerțului internațional ilicit cu implicații ecologice</i>	<i>129</i>
1. Infracțiuni vizând comerțul ilicit cu specii amenințate cu dispariția.....	130
2. Infracțiuni privind prevenirea și combaterea comerțului ilegal cu lemn și alte produse derivate.....	133
3. Infracțiuni vizând comerțul cu produse chimice periculoase	133
4. Infracțiuni referitoare la comerțul ilicit cu substanțe care distrug stratul de ozon.....	134
5. Infracțiuni referitoare la comerțul ilicit cu organisme modificate genetic	135
<i>IV. Infracțiuni la regimul protecției fizice a materialelor nucleare.....</i>	<i>136</i>
1. Determinarea infracțiunilor	137
2. Determinarea competenței judiciare	137
<i>V. Alte infracțiuni internaționale de mediu.....</i>	<i>138</i>
Capitolul V. Dreptul penal unional-european al mediului	140
1. Emergența unui drept penal unional-european.	140
2. Formarea dreptului penal unional-european al mediului	145
2.1. Regimul juridic aferent Directivei 2008/99/CE	146
2.2. Infracțiunea de poluare cauzată de nave	157
Capitolul VI. Dimensiuni și probleme ale dreptului român al mediului	161
<i>I. Considerații privind incriminările vizând protecția mediului.....</i>	<i>162</i>
<i>II. Răspunderea penală a persoanei juridice.....</i>	<i>172</i>
1. Răspunderea socială și răspunderea penală a întreprinderii (persoanei juridice)	174

2. Răspunderea persoanei juridice pentru infracțiuni ecologice	175
3. Contribuția Consiliului European la reglementarea răspunderii penale a persoanei juridice	177
4. Răspunderea (penală) a persoanei juridice în dreptul U.E.	180
5. Răspunderea persoanei juridice în dreptul internațional	184
6. Răspunderea penală a persoanei juridice în dreptul român	185
6.1. Reglementarea răspunderii penale a persoanei juridice în Codul penal.....	189
6.2. Comparație între pedeapsa complementară prevăzută în art. 71 ³ Cod penal (art. 140 din noul Cod penal) și sanctiunea prevăzută în art. 17 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare.....	193

Capitolul VII. Oportunitatea, posibilitatea și particularitățile jurisdicțiilor specializate în materie de mediu	206
Considerații introductive	206
1. Elemente de drept comparat.....	211
1.1. Austria	211
1.2. Belgia	212
1.3. Finlanda	213
1.4. Noua Zeelandă	214
1.5. Suedia	215
1.6. Experiența Republicii Chile.....	216
2. Valoarea exemplului.....	217
3. Contribuția Convenției de la Aarhus (1998) la promovarea jurisdicțiilor specializate în probleme de mediu	218
4. Recurgerea la arbitraj pentru soluționarea conflictelor de mediu	220
5. Situația din dreptul român	220
6. Un proces evolutiv	222
Concluzii.....	225

Capitolul VIII. Criminologia mediului	227
1. Preliminarii.....	227
2. Rolul decisiv al Școlii de la Chicago	230
2.1. Contribuțiile „Școlii ecologice”.....	231
3. Constituirea criminologiei mediului	232
4. Elemente definitorii ale criminologiei mediului	237
5. Concluzii și delimitări conceptuale	240

Capitolul IX. Criminalistica în domeniul infracțiunilor de mediu.	
Criminalistica nucleară	244
Capitolul X. Concluzii. Spre un drept penal al ecosistemului?.....	248
Bibliografie (selectivă)	254